

SZENTES és VIDÉKE

VEGYES TARTALMU LAP

Megjelen vasárnap és esztőtörtökön reggel.
Előfizetési ár:
negyedévre 1 frt 25 kr., fél évre 2 frt 50 kr., egész évre 5 frt.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
I. tized 306. sz., Sonnenfeld Sámuel úr házában,
hová a kéziratok címzendők.

Hirdetéseket és nyílt-téri közleményeket
a kiadóhivatal
morsékkelt árjegyzék szerint számít fel.

A közigazgatás reformja.

Évek hosszú sora óta vajudó kérdése közéletünknek: a közigazgatás reformja. Három egymást azóta felváltott kormány iktatta programjába ennek a megvalósítását, igerte közigazgatásunknak a kor szellemében való gyökeres átalakítását, — külföldi tanulmányútra küldtek úgynevezett szakférfiakat, kik azonban eladdig gyakorlatilag sohasem foglalkoztak közigazgatással, kodifikáltattak egy csomo törvényjavaslatot, olyik ezek közül, mint a Szapáry-féle a törvényhozás elé is került, ahol megobstruálták, másikhoz hozzászólt a sajtó, hozzá gyakorlati szakemberek közül is nem egy; — de bizony mind ennek is az lett a vége, hogy a közigazgatás reformját csupán elben mondja ki egy — 2 cikkelyes törvény anyyiban, mert megállapít legalább annyit, hogy a közigazgatás állami feladatot képez — és felhatalmazza a belügyminisztert, hogy ez állami feladat teljesítésének mikéntjére majdan javaslatokat terjesszen a ház elé, — gyakorlati értéke azonban e törvénynek mindmáig nem volt, ma sincsen, mert a változó kormányok alatt készült

különbéle közigazgatási javaslatok és törvénytervezetek egyike sem érett meg oda, nem volt olyan kiforrott valami, hogy velük bátran léphetett volna a kormány a törvényhozás elé és így nemcsak hogy törvényre nem váihattak, de még csak országgyűlési tárgyalás alapjául se szolgáltak.

Most azonban úgy értesülünk, még pedig jó forrásból, hogy a közigazgatás reformjáról szóló törvényjavaslatokat a belügyminisztériumban már elkészítették, azok tartalmát legközelebb nyilvánosságra hozzák, sőt rövid időn a törvényhozás elé is terjesztik.

Ez lesz közéletünk egyik legközelebbi nagy eseménye.

A javaslatok egy részét, a városi közigazgatásról szólót már alkalmunk volt ismertetni: az egész közigazgatás reformját érdeklő javaslatok fölött általános és beható biralatot azonban csak akkor mondhatunk, ha ezek teljes egyöntetű egészükben állanak majd a nyilvánosság előtt.

Bizonyos, az általunk ismert részletekből ítélve, az, hogy a reformjavaslat olyan mélyreható intézkedéseket tartalmaz, melyek alkalmasak újból felzaklatni a parlamenti szenedélyeket és hogy ezek szerint — mikor napirendre fognak kerülni, — fo-

löttébb érdekes parlamenti csatározásokra van kilátásunk.

Persze, e csatározások nem fognak ezúttal úgy kiélesedni, mint évek előtt, az első törvényjavaslat megobstruálásakor. Az elvi kérdések azóta lényegesen tisztázódtak. Már a megalkotott 2 paragrafusos törvény egyeztetette a különböző szakvéleményeket odáig, hogy elismerték általánosan, miszerint a közigazgatás tényleg állami feladatot képez és ha akkor kerültek is még egyesek, akik kételkedtek ez elvi álláspont igazságában, — az idő rég eloszlatta e kételyeket, mert számos példát szolgáltatott ezen elv igazságának bizonyítására.

A két paragrafusos csonka törvény elvi álláspontja ellen az volt a legnyomósabb kifogás, hogy a kinevezett közigazgatási tisztviselővel — politikai érdekből is — tetszése szerint intézkedhetik a kormány, melynek hatalma ily módon szertelenül kibővül annyira, hogy azzal minden pillanatban vissza is élhet.

A folyó év nagy eseményei, a német császárlátogatás Budapesten, a király honfisziv sugallta nemes ajándékai, a magyar katonai tisztképzés terén történt, alig várt és remélt nagy előrehaladásunk, — mindezek általános lelkesedést keltettek, gyökere-

TARCA.

Ki kopog . . .

Ki kopog, mi kopog?
— Hosszúnyakú golya.
Mit hozott? — Gyereket.
Mit hozhatott volna.

Olyan szép, oly okos,
Valóságos angyal,
Búzavirág szemmel,
Puha, szöszke hajjal.

Hogy mosolyg, hogy nevet
Parányi kis szája!
Egy-két csók — anyai
Úgy-úgy illik rája.

Az a nagy boldogság
Jaj, be lerí róla,
Mínthogyha még mindig
Mennyországban volna.

Hóhéhr kis keze,
Soha meg nem állhat,
Órökké motollal,
Soha el nem fárad.

Ne vess csak, ne vess csak
Ici pici angyal,
Mig meg nem ismerkedsz
Küzdelemmel, bajjal.

Hiszen csak addig szép,
Aranyos az élet,
Mig artatlan szived
Bü-baj nélkül élhet.

Juhász Sándor.

Narkózis alatt.

Szomorú társaság volt a műtőterem melletti kis szobában összegyűlv. Két fiatal s egy éltesebb férfi és egy sápadt, aggodalmas tekintetű asszony.

Izgatott varakozás látszott mindegyiknek az arcán és mindegyiknek a szemé az ajtó felé volt fordulva. Az asszony összekulcsolt kezekkel és remegő ajkakkal ült, — nyilván imadkozott — s a férfiak halkán beszélgettek egymással.

A műtőteremben ki és bejártak az orvosok rendelkezve, készülődve: és itt is, ott is találtak még valami igazítani és pótolni valót.

— A sprayt, testvér! A sprayt is el kell készítenem. Egyszeriben itt lesz a tanár úr.

— Már itt is van. Bement a kórterembe, — felelt az egyik bejáró orvosnövendék.

— Akkor én megyek a betegért. Kérem kolléga úr, nézzen utána, hogy minden kéznél legyen.

A szomszéd szobában várakozóknak elállt a lélekzetük. Csak az egyik fiatal ember — a beteg eddigi kezelője — járt fel és alá a szobában s az ablakon ki-kínézetve

mondta: »most ment be a doktor . . . már jönnek . . . nem csak egy ápolónő jött kile a többiek némán, hangtalanul maradtak egy helyben, merőn az ajtóra szögözött szemekkel, mintha minden gondolat és érzés: féltő gond és kinteljes aggodalom, oda gyűlt volna a tekintetükbe.

Szapora léptek hallatszottak a lépcső felől.

A tanár jött az egyik orvos kiéretében.

— Itt vannak a beteg rokonai? hangzott az ajtó előtt.

— A kis szobában várakoznak.

Az ajtó kinyílt s a tanár derült, barátságos ábrázattal lépett be rája. Mikor a halvány asszonyt meglátta, némi kedvetlenség árnya vonult az arcára és halkán hátra szóított: »Föl fogják a beteget igazítani. Intézkedjék doktor úr . . . azután újra mosolyogva fordult a bennlevőkhez. Kérem, csak tessék egészen nyugodtan lenni. En mindent elkövetek, ami emberileg lehetséges és okunk van a legjobbat remélni. Kolléga úr, ha úgy tetszik! hitta föl kezének egy legyintésével belépésre az orvost.

E pillanatban újra nyílt a folyosó felőli ajtó s a beteg lépett be rája.

Gyászruhás fiatal asszony volt a beteg. Hosszan leomló bő, fekete pongyolája még sápadtabbnak mutatta arcát, de tartása biztos és arckifejezése nyugodt, csaknem derült volt.

— Csak gyorsan, kérem, hogy föl ne

sen megváltoztatták a nemzet közvéleményét még ellenzéki rétegeiben is és kétségtelenül kedvező hangulatot keltek a közigazgatási reformtervényjavaslatok benyújtására is; mert bizonyára minden igaz magyar megvan ma győződve arról, hogy mikor egyébként olyan erős vonásokkal domborodik ki állami mivoltunk kifelé, — nem szabad tovább is belesüppednünk abba a közigazgatási képtelenségbe, mely mai adminisztrációkat annyira jellemzi.

Amikor mindenképen megvan hát a kedvező alkalom és mód arra, hogy a közigazgatással szorosán összeforrott, attól elválaszthatatlan annyi mindenféle közdolgainkat is kényelmesebben rendezhessük, mikor bennünket e törekvésünkben feltétlenül támogatnak mindama tényezők, melyeknek támogatására szükségünk van: ezzel szemben kell, hogy szétfoszójék az a különben is fölösleges és kimagyarázhatatlan aggodalom, mintha a közigazgatás államossítása túlságosra nevelné meg a kormányhatalmat.

S ha mégis volnának, kik ettől riadoznak, szolgáljon megnyugtatójukra az a körülmény, hogy az állami közigazgatásban megközelítőleg se foghatnak helyet olyan korlátlan hatalmú tényezők, amilyenek a mai önkormányzati rendszer keretében bent vannak, mert az semmi esetre se fogadhatná el azt a mai bolond állapotot, mely mellett alig-alig állapítható meg szabatosan a közigazgatási gépezet minden egyes tényezőjének felelőssége.

Mert e részben a mai rendszer, valljuk meg, valóságos álarcos komédia. Az történik ebben a rendszerben, hogy valakinek vagy valakiknek az akaratát ráerőszakolják egy ügynevezett szakbizottságra, — melyben rendszerint nincsenek szakértők. A szakbizottság aztán a ráerő-

szakolt akarat értelmében és rendszert öntudatlanul, a kérdés megismerése és tanulmányozása nélkül javaslatot tesz, amelynek alapján a tanács előterjesztést tesz a képviselőtestületnek, melynek közgyűlése — ugyanezen alapon — határoz.

Azt joggosan alig kívánhatni a képviselőt vagy törvényhat. bizottság tagjaitól, hogy hónapokra időt és alapos tanulmányozást igénylő ügyekben teljesen tájékozottak legyenek.

Már most aztán, a közjóra akár milyen rossz vagy káros legyen az ily meghozott határozat: azért jogosan alig lehet valakit felelősségre vonni, törvény szerint se, mert mindenki a közgyűlési tagok többségének akaratával fejezi a cselekvési jogosultságot; holott nyilvánvaló, hogy e közgyűlési tagok is csak kivételesen lehetnek abban a helyzetben, hogy a nagyobb és hosszabb tanulmányt igénylő ügyeket alaposan ismerjék.

Az állami közigazgatásban ilyen felelősség alá alig eső dolgok nem fordulhatnak elő. Keretében a fokozatos erkölcsi és vagyoni felelősség elve a legmesszebb menő végletekig van kimerítve és aki valamit végez: azért elkölcsileg is, anyagilag is felelős.

Az állami közigazgatás keretében senkire semmit ráerőszakolni nem lehet, mindenki a saját bőrével, becsületével, vagyonával számol; itt a felelősséget sem szakértők nélkül szűkölködő szakbizottságokra, sem a 200 sőt olykor több tagból álló képviselői vagy törvényhatósági közgyűlésre áttolni nem lehet és így természetesen megszűnik keretében minden hatalmi korlátlanág is.

Micsoda óriási előny ez, a kormányhatalom túltengését féltő aggodalmakkal szemben. Pedig a fentebbi említett törvényjavaslatok e részben

is biztosítékokat nyújtanak dacára annak, hogy bizonyítani se kell, miszerint a választási erőszakosságok melegágya éppen az önkormányzati rendszerben van meg.

Gazdasági szak-képzés. A földmiv. elcsúszott miniszternek a csongrádmezei gazdasági egyesülethez intézett arról a leiratáról, melyben az egyleti vezetőséget a téli gazdasági szakképzésnek rendszeres szakelőadások tartásával való elősegítésére hívja fel és ígéretet tesz, hogy az egyesület ily irányú törekvéseit erkölcsileg és anyagilag egyaránt kész gyámolítani, ha erre nézve a kitézött záros határidőben az egyleti vezetőség hozzá előterjesztéssel él, — már hirt adunk, valamint arról is, hogy a gazd. egyesület — egy választmányi ülésében tárgyalva a miniszter e leiratát, megkereste a nyitrai megyei gazd. egyesületet, mely ilyen gazdasági szakképző téli előadási ciklust már rendeztesített, hogy annak tervezetét és költségvetését megküldje.

Ezúttal arról adunk hírt, hogy az eszme immár nálunk is megvalósulóban van és bizonyára csak gazdaközönségünkön fog most már múlni, hogy felkeresie-e az egyesület által rendezendő szakelőadásokat, vagyis: akarja-e tudását, a gazdasági ismeretek terén gyarapítani és ezzel gazdaságát a kor szellemében átalakítva, — függetlenebbé tenni — legalább emberi számítás szerint — az időjárás, a véletlen szeszélyétől.

A nyitrai megyei gazd. egyesület ugyanis megküldte a maga szakelőadástervezetét, de költségvetését még nem. Ellenben a földmiv. elcsúszott miniszter meg tudatta a gazd. egyesületnek vezetőségével, hogy a jelzett célra rendelkezésére bocsátja a szomszédos hm. vásárhelyi állami földművelésiskola tanárait, akik december, január és február hónapban, az előadások tartására itt megszábandó napokon készségesen fognak Szentésre átjönni és előadásokat tartani.

Egy két szentesi ügyvéd is meg van

izgassák a műtét előtt — sugta az orvos, ki vele jött.

Nem, nem. Dehogy akarnak fölizgatni! Hosszan, némán ölelik őt sorban s amíg csókolják, ő egyre csak azt mondogatja magában: erős akarok lenni. Oh én Istenem, adj erőt! És mikor édes anyja könyeit érzi végig folyni arcán, akkor se tud egyebet mondani: Nem szabad sirnom anyám: nyugodtnak kell lennem! De ezt olyan kérő, olyan lemondó hangon mondja, hogy a leghangosabb kitérés se lehetne megindítóbb, nem lehetne fájdalmasabb.

— Imadkozzanak értem — fordul vissza még a küszöbről és tekintete még egyszer végig siklik rajtuk; aztán a tavolba tekint, mintha ott is volna valaki, aki üdvözlétre vár.

A műtőteremben a tanár bosszankodik.

— De kérem, testvér, hát nem megmondtam már százszor is . . .

Hanem azért, mikor az ajtó kinyílt, mosolygós, derült arccal siet a beteg elébe.

— Hogy érzi magát? Ugy-e nem fog félni, nem lesz izgatott? Csak legyen nyugodt. Bizzék bennem!

— Oh én egészen nyugodt vagyok — felelt a fiatal nő és meg is látszott rajja, hogy az. De volt a tekintetében valami, ami elárulta, hogy lelke másutt kalandozik és alig érti meg, amit hozzá beszélnek. Csak kis várta tette utána: oh, hogyné! Isten után csakis önbizakodom.

Az egyik ápolónő hozzá lépett, hogy a vetkőződségnél segítségére legyen.

A tanár a mosdószal mellett nagy buzgalommal mosakodott, az orvosok hosz-

szi, fehér vászonkabátokban jártak ide-oda s egy bejáró fiatal orvos valami szintelen, áttetsző folyadékot nézegetett egy kis üvegben, miközben egy másikkal folytatott halk beszélgetést, ki egy fehér posztóval behúzott kosárka-félt forgatott.

Mindezt félig öntudatlanul nézte végig a fiatal asszony, miközben az apaca felső ruháit szedegette le róla; és miattal lelke, mint valami rögeszmébe, egyetlen gondolatba kapaszkodott: akarok nyugodni lenni, oh én uram, Istenem, adj erőt! Hanem azért, mikor az ápolónő a fehér alsó kabátját készült levetni róla, ijedten kapkodott össze a mellén és védekezve emelte fel kezét.

Egy halovány arcú idősebb nővér lépett most közelebb és oda sugott a másiknak: nem szükséges levetni. A beteg hálisan emelte rá szeméit. Majd mintha kérni akarna valamit, az ápolónő karjaira tette kezét és úgy nézett szomorú, esdő kifejezéssel a szeméi közé.

A férfiak közül nem figyelt oda senki sem, de látva sem érthették volna meg, csak né tudhatja azt, hogy ilyen helyzetben egyik nő a másiktól mit kérhetett?

Az apaca csak szemével intett, de a beteg elérte és nyugodtan hagyta, hogy a műtőasztalhoz vezessék.

Mikor felült rá, az ablakra nézett, hogy még egyszer lássa az áldott napvilágot — ki tudja, látja-e még valaha? — aztán halk fohással lefeküdt.

Öszetette mellén kezeit és csöndesen, hang nélkül imadkozott — oh, megérti azt az Isten! — s a közelben, mint valami

holló, egyre ott kóválygott agyában egy titkos, homályos szándék, melyről magának se tudott volna számot adni: hogy észlelni se figyelni fog.

Es figyelt. Látta a fiatal orvost a chloroformos üveggel maga mellett állani. Kezében tartotta a kis kosarat is és racsópögtetett az erős, átható szagú szerszóból. A beteg önkénytelenül lehunyta szeméit s ekkor érezte, hogy a kosárkat az arcára helyezik.

— Tessék mondani: egy! szolt a fiatal ember.

A beteg gépszertlen mondta utána. Az erős szag orrába hatolt és megfeküdte mellét. Az orvos lassan számlált tovább s engedelmesen mondta utána, de egyre lassúbb, fojtottabb hangon — mintha mázas suly nehezedett volna szívére. Zúibadni érzé tagjai, egész testét: majd mintha milliónyi hangya futkosna végig hátgerincén és minden idegszálán, úgy rezgett, vibrált minden kis parányja. Mintha bomladozni készülné teste és atomjaira akarna szétfoszlani.

— Tizenegy . . . tizenkettő . . . számlált vontatva; fojtott, álmag hangon. A rezgés egyre gyorsabb, egyre szaporább lett. Oh te nagy Isten . . . fohászkozott még egyet és eszmélete megszűnt.

. . . Hanem azért számlált tovább. — Huszonöt . . . Huszonhat . . . rebegte még alig hallhatólag; — aztán csönd lett.

A műtét megkezdődött. A beteg mozdulatlanul feküdt. Karját egy felől egy orvosok, másik felől az idősebbik ápoló nővér tartotta.

már nyerve annak, hogy e szakciklus keretébe vágó népszerű előadásokat tartssanak a mezőrendőri törvény ismertetésére és gyakorlati kiviteléről; továbbá tervben van, hogy az előadások keretébe bevonják a gazdasági gépekről való szakértekezést, mely célból a hirnevsebb gazdasági gépyarak kezelősegeit fogják felkérni, hogy egy-egy szakelőadót küldjenek ki és bocssanak az egylet rendelkezésére, valamint bevonják a gazdasági hitelügyet is; — soval, az egyesület vezetősége teljes tudatában van a miniszteri leirat gyakorlati kiviteléből mezőgazdaságunkra háruló nagy előnynek és éppen ezért igyekszik is, töle telhetően megfelelni az iránta nyilvánult várakozásnak.

A siker persze, nem kizárólag az ő kezében van. Mikor a szakelőadások, felolvasások tartását biztosítja s azok meggyőkeztetése érdekében, a szellemi erők megnyerésével, az előadások kitévésével, esetleg tartalmuk sokszorosításával és a gazdaközönség közt ezen szakdolgozók kiosztásával mindent megtesz: ezenfőül a teljes siker biztosítéka mindenesetre magában a gazdaközönségben, annak felfogásában és az előadásokkal szemben majdan mutatkozó érdeklődésében vagy pedig indolenciájában van.

Minden esetre jó lesz: nem adni sokat egyszerre a jóból, hanem fokozatosan édesgetni be a gazdákat e szakelőadások látogatására és meghallgatására; aztán figyelni kell nagyon arra, hogy népszerű modorban, könnyen felfogható formába öltöztetve történjenek az előadások s hogy lehetőleg ne felolvasás, de szabad előadást tartssanak az illető szakférjak, úgy azonban, hogy azért előadásuk írásba foglalható és sokszorosítható, a gazdák közt szétszórható legyen minden olyan esetben, mikor gyakorlati útmutatással szolgálnak, mely kívánatos, hogy a gazdaközönség elméjébe beékeltsék és nem elvont elméletek körül forog a beszédjük.

Különbön a fődolog az, hogy a kezdő lépés meg van téve. A gyakorlat meg fogja érlelni azt a tapasztalásunkat is: mit és mennyit kell szakelőadásokból, a gazdasági szakismeretek terjesztése érdekében nyujtanunk,

hogy — számot vetve a föld népének konzervatív hajlamaival, el ne riasszuk a gazdalkodó osztályt onnan, ahová édesgetni akarjuk: a tudás forrasatól.

Az ipar fejlesztése.

Az a mozgalom, melyet az Országos Iparegyesület új iparágak meghonosítása érdekében néhány hét előtt megindított s azóta nagy buzgalommal folytat, mindnyokó komoly formákat ölt. Olyan viszonyok közt kezdődött ez a mozgalom s fejlődésében olyan irányban mozog, hogy méltan lehetünk iránta bizalommal és varakozással. Epp ezért érdemes is a dolog arra, hogy foglalozzunk vele.

*

A magyar iparfejlesztés mozgalmainak felszázadosnál régibb története van. A negyvenes évek elején K o s s u t h Lajos indította a legelső ilyen mozgalmat az ipari Védegyelet keretében s akkor került a honi ipar jelzés legelőször forgalomba. Volt is hatása és eredménye ennek a legelső mozgalomnak s ha a rákövetkező évek eseményei nem idéznek elő általános felfordulást, az eredmények kétségkívül maradádnok lettek volna. A kiegyezés óta már nagyon gyakran találkoztunk hasonló irányzatú kezdeményezésekkel. Kicsiny és nagy emberek ismételtelen léptek előtérbe olyan tervekkel és javaslatokkal, a melyeknek megvalósításától iparunk hatalmas fellendítését vélték előreláthatni. Több esetben kelt is némi fubuzdulás az ilyen kísérletek nyomában, valami nagy eredmény azonban sohasem mutatkozott, mivel túlnyomó részben előmunkalát, szakértés s főként körültekintés nélkül akartak hirtelen nagyot létrehozni.

A társadalmi mozgalom ilyen eredménytelensége kényszerítette Magyarorszagot utóbb arra, hogy az iparfejlesztést az állam feladatkörébe vonják, illetőleg, hogy az iparfejlesztés közvetlen eszközeit az állam jövedelméből bocssanak rendelkezésre. Ezt a társadalom utóbb úgy megszokta, hogy egészen természetesnek találta. A nyolcvanas években teljes virágzásban volt ez a felfogás olyannyira, hogy B a r o s s Gábor 1890-ben létrehozta az állami kezdeményelről szóló törvényt, a mely az állami ipar-protekciónak leginkarnátusabb megvalósítását mondja ki.

Ez a törvény, s azok az intézkedések is, a melyek megelőzték, kétségkívül sokat, nagyon sokat lendítettek a magyar ipar ügyén. Több mint háromszáz nagyobbszabású

iparvállalat jött létre az állami kedvezmények révén s exportképes iparágaink túlnyomó része is ennek a rendszernek kössőni meghonosodását. Ellenben meg volt az állami támogatást biztosító törvénynek s általában a protekcionizmus politikájának az a nagy hátránya, hogy teljesen figyelmen kívül hagyta a társadalmat s egyszerűen negligálta azt a nagy erőt, mely a társadalom támogatásában az iparfejlesztésre nézve rejlik. Mi sem természetesebb, minthogy az ekként mellőzött társadalmi erő elszunnyadt s az ipar érdekében még azt sem tette meg, a mit régebben. Ily módon aztán ismét nem jöhetett létre a két nagy erőnek az az együttműködése, mely igazán hatalmas és alludó eredményeket biztosíthatott volna iparunk javára.

S ennek a hiányát most is állandóan érezzük. Mert arról teljesen meggyőződünk, hogy iparunk nagyarányú fellendítése a két hatalmas iparfejlesztő tényező együttműködése nélkül lehetetlen. Sem az állam egy-maga, sem a társadalom egymaga nem hozhatja meg a teljes eredményt, mert mind-egyik csak egyoldaluan tudja érvényesíteni a maga cselekedeteit és közérhatását. Az állam létrehozhatja ugyan a legkülönbözőbb iparágakat a kezében lévő protekcionista eszközökkel, de a már létrejött ipart táplálni s ezzel fentartani természetesen nem képes. Ez a feladat a társadalom hataskörébe esik s így csakis erről az oldalról vihető is keresztül.

Abban a helyzetben, amely iparfejlesztő politikánkat manapság jellemzi, a fentebbiek szerint tehát, főként a társadalmi erők hozzájárulása hozhatja meg azt a hatást, amelynek nyomán általános fellendülés támadhat. S az Országos Iparegyesület valóban jól ítélte meg a viszonyokat és helyesen választotta meg a megindított mozgalom eszközeit, amikor az ipari és kereskedelmi társadalmat a magyar iparfejlesztés szolgálatába igyekszik állítani. Igen okosan tette, midőn mindjárt a mozgalom legelején kijelentette, hogy ezáltal nem újabb állami kedvezmények kieszközléséről van szó, hanem arról, hogy a magyar kereskedelem megvédítsük a magyar ipar munkaerőjét.

Majdnem csodálatos, hogy mindezekig tétlenül tudtuk nézni azt a furcsa állapotot, hogy fejlődő és mindjobban növekvő kereskedelmünk teljesen a külföldi ipar szolgálatában áll. Semmiféle más eszköz nem lehet olyan közvetlen segítőt egy-egy iparágak, mint a kereskedelem. Ez láthatja el munkával az illető iparágat, ez biztosíthatja a fogyasztást részére, ez közvetítheti az iparág készítményeinek közismerttévaltat gyorsabban, jobban s eredményesebben, mint barmi más. Mi mégis teljesen számon kívül hagytuk mindeddig ezt a legbiztosabb s legelőcsőbb iparfejlesztő tényezőt. A magyar kereskedelem, mely teljes mértékben élvezi az állam és a társadalom jogi és anyagi támogatását, ma túlnyomó részben idegen érdek szolgál: benne bírja legerősebb várát a külföldi iparcikkek behozatala.

Ez az, a mit legelőbb meg kell változtatnunk, mert ez a természetellenes állapot a legmagasabb gát a magyar ipar fejlődése előtt. A most folyó iparfejlesztő-mozgalom vezetői igen jól tudják ezt s ezért intézték úgy a dolgot, hogy a mozgalom érdekében létrehozandó társadalmi közreműködés legelőbb is a kereskedelmi köröket vontak be. A Budapestten székelő kereskedői testületnek hazafias elhatározással rögtön felajánlottak a maguk erejét a közös cél elérésére s a mozgalom minden stádiumában a kereskedő vélemény foglalta el a vezető-szerepet. Nagyon helyesen van ez így, mert hiszen épp arról van szó, hogy mindenkéltől kereskedelmünket nyerjük meg iparunk javára. A kereskedelem, ha magára vállalta iparcikkeit terjesztését, feltétlenül keresztül is viszi ezt a feladatot, lévén a kereskedelem a legbiztosabb közvetítő csatorna a fogyasztás minden rétegéhez.

A kereskedelem és ipar közös munkája a legjobb eredményekkel biztat a legújabb iparfejlesztő-mozgalom tekintetében. Annyi bizonyos, hogy ez a közös munka valósg-

A halottszertű merevség engedett a narokoztalt nő arcán. Az ébredés közeledett

Magas, meredek, fekete fal, mellette világos, szabad térségben ő maga . . . ez volt az ébredő első impressziója. S egy homályos tudat, hogy neki figyelni, észlelni kell. Ugy érezte, mintha áradás ragadná magával, mely zúg, morajlik körülötte; de meg sem kísérelte fölnyitni szemeit.

Csak mikor valaki megfogja kezét és hangosan megszólítja: Jól reggelt! Hogy érzi magát? Mar megvan. Mar minden jól van! — akkor próbálja fíradt szemeit kinyitni. De pillái újra lecsukódnak és csak a bagyadt mosoly, mely átsuhan arcán, mutatja, hogy eszmélni kezd.

Még érzi, hogy fölemelik és hogy faj, sajog valahol, — de nem tudja, mi? nem tudja hol? és feje eszméletlenül hanyatlik le az orvos vállára.

A lépcsőházban hűvösebb légáram éri arcát és pillanatra újra fölésmélt. Napfény, világosság . . . Oh mi boldogság a napfényt újra látni! — És mintegy félalomban látja meg kedvesét, édes anyját, ki könyök közt mosolyog reá, testvérét, ki amazit támogatja és atyját, ki mind a kettőt átölelve tartja — aztán újra lecsukódnak szemei, hogy csak az ágyban nyiljanak föl újra, mikor az élet tudata, boldogsága teljesen visszatér.

Karem.

Érdekes mütét volt. A tanár magyarázgatót a beteg kezelő orvosának s a többiek is oda figyeltek. Még a pulzust vigyázó orvos is előre nyujtott nyakkal ügyel a tanár fejtegetéseire.

Egyszerre lassú, fojtott hangon, mintha valami mélységből szólna, de oly erővel és oly hangosan, hogy a szomszéd szobában is jól meg lehetett hallani, megszólalt a beteg.

— Őh te nagy Isten, aki vagy. Irgalmas Isten! Könyörülj meg rajtam. Ne hagy elarvulni az én szegény, ártatlan gyermekeimet! Irgalom Istene, ne hagy el, segits meg!

A mütét zavartalanul folyt tovább. Nem újság az orvosoknak, hogy a narkotizált beteg kábultságában beszél és mindössze az ápoló nővér tet egy résztvevő tekintetet a halottspádságú arcra.

De a mellékszobából átható sikoly felel a beteg szavaira.

A tanár izgatottan, kérdő tekintettel fordul az orvos felé. Ez csak annyit felelt: intézkedem, azután zavartalanul folyt tovább a mütét.

A szomszéd szobából még egy-két ajtónyitogatás és távozó léptek zaja hallatszott, azután csöndes lett minden. Jótékony ájulás váltotta meg a boldogtalan anyát a lelkétől kinszenvedéstől, azt vitték ki a szobából; kinszenvedéstől, azt vitték ki a szobából; kinszenvedéstől, azt vitték ki a szobából, ökölbe szoritott kezekkel állott és erővel fojtotta vissza könnyeit.

A mütének vége volt s a tanár az orvosnak engedte át betegét, hogy bekötözze.

gal megnyitja a teret az új iparágaknak s biztosítja nekik a fogyasztást vásárló-közönségül. Ha a társadalmi erők ilyen szép együttműködéséhez most az állam is hozzájárul a maga segítségével, úgy együtt lesz mindaz a tényező, amely a célhoz vezet. S ebben az esetben az eredmény: a magyar ipar felélése, új iparágakkal való gazdagodása ugyszólván elmaradhatatlan.

Ujdonságok.

Szentes, 1897. november 7.

— **Személyi hir.** Jankovich Miklós gróf, Somogyvármegye főispánja a f. hó 5-én, pénteken Szentesen időzött, mint főispánunk vendége. A somogyi főispánt még Tallián Béla volt főispánságának installációs ünnepsége alkalmából fűzik Szenteshez kellemes emlékek, amikor — mint akkor még Somogy vármegye egy járásának főszolgabírája, időzött itt a somogyi küldöttséggel és így elképzelhető, hogy egy nap látogatásának ideje most is kellemesen telt el.

— **Képviselő-választás Szegváron.** A szegvári orsz. képviselő-választó kerület székhelyén, a különben csendes, kihalt Szegváron tegnap folyt le a képviselő-választás, hogy betöltessék az elhunyt Hely Ignác öröke. Ugy indult a választási küzdelem, hogy kemény tusát vívni egymással a Kossuth-párti Múlek Lajos és a szintén Kossuth-párti Uray Imre. Vagy tíz napon át nagy volt az izgalom, még nagyobb az apostoljárás a kerület községeiben, kivált Mindszenten és Szegváron. A jelöltek kísérettel jártak, elmondták programbeszédeiket és mindenik fél egyformán bizott a győzelemben, de egyformán el volt készülve az elbukás lehetőségére is, mert a kerület szavazó polgárai nem lelkesültek és schogy se lehetett kivenni, ki mellé tömörülnek mégis. Az utolsó napok aztán hirtelen fordulatot hoztak. Uray Imre a f. hó 4-én visszalépett a jelöltségtől s ezt táviratilag tudatta a Kossuth-párt központjával. Így Múlek Lajos maradt a küzdőtéren, ellenjelöltje nem került és Csató Kálmán dr. választási elnöknek nem is volt tegnap a csendes és kihalt Szegváron egyéb dolga, mint fél órai várakozás után konstataálni, hogy a kerület 14 szavazó polgára által ajánlott Múlek Lajoson kívül más jelölt nincsen és hogy e szerint a nevezett egyhangulag megválasztott képviselője a kerületnek.

— **Árment. társulati közgyűlés.** A kőrös-tisza-marosi ármentesítő és belvízszabályozó társulat a f. hó 23-án, délelőtt 9 órakor tartja az évi rendes közgyűlését Hm-Vásárhelyen, az ottani városi széképület tanácskozó termében. A társulat e közgyűlésének tárgysorozata 11 ügyet ölel fel, melyek közül — mint általánosabb érdeküket — emeljük ki a következőket: A központi választmány éves jelentése a társulat állapotáról. A pénztárkezelési szabályzatok módosítása. Megállapítása a társ. nyugdíj-alapból felveendő 100000 frtos kölcsön visszafizetési módoszatának. A számvizsgáló bizottság jelentése az 1896. évi zárszámadások és leltári számadások megvizsgálásáról. A jövő évi költségvetés megállapítása és intézkedés a f. évi zárszámadás megvizsgálása dolgában. Elnök, al-elnök és 40 központi választmányi tagnak újabb 3 évre való megválasztása. S végül netalán beérkező indítványok tárgyalása. A társulat jövő évi költségelirányzatát néhány nap múlva küldi szét a főigazgatóság a köz-

gyűlési tagoknak, hogy idején tanulmányozhassák.

— **Vád alá helyezett képviselő.** Még az általános országgyűlési képviselőválasztások idején történt, hogy Sima Ferenc a kor eljárásaiban, egyikében a maga ripók szó-tárbeli szafos mondású beszédeinek olyan durva inzultusokkal támadt nyilvánosan Csató Zsigmond dr. alispán, Hergló István dr. főszolgabíró és az akkor még hivatalban volt Sighy Balint szolgabíró ellen, hogy nyilvános rágalmazás miatt meg kellett ellene indítani a büntető eljárást. A Haz azóta ez ügyben Simát már kiadta és a törvényszék most hozta meg határozatát, mellyel a nevezett képviselőt, nyilvános rágalmazás és becsületsértés miatt vád alá helyezték.

— **A vármegye telefonhálózata.** Ez is egyike, a nálunk évek óta vajdudó ügyeknek. Van már vagy 4 éve, hogy a megyebizottságban megpendült az eszme, egy vármegyei telefonhálózat létesítésére, mely a megyebeli községeket egymás közt és a székhelyhez összekapcsolva, a közigazgatás érdekeit lesz hivatva, a szolgálat gyorsítása és közvetlenebbé tétele által elősegíteni. Hosszas előtanulmány után költségvetés is készült a hálózat berendezésére, meg is szavaztuk rá a megfelelő költséget s aztán felterjesztették a megyeyűlés határozatát jóváhagyás végett a kereskedelemügyi minisztériumhoz. Végre aztán tegnap leérkezett a miniszter rendelete, mely a vármegyei telefonhálózat létesítése tárgyában keletkezett megyeyűlési határozatot jóváhagyja ugyan, de egyben hangsúlyozza azt is, hogy a telefonhálózat kiépítése állami jogot képez és hogy ezek szerint a csongrádvármegyei telefonhálózatot is azonnal kiépítik, ahogy erre a törvényhozás, az államra eső költséget megszavazta. Szép hegedűszóban ez azt teszi, hogy egyhamar, legalább 1898-ban nem lesz meg a megyei telefonunk, mert arra az évre ha nem szavazta is meg a törvényhozás a költségvetést, de a kormány már összeállította azt.

— **Megebizottsági tagválasztások.** A várm. törvényhatósági bizottság októberi közgyűlésének határozatából, a f. hó 19-én lesznek a törvényhatósági bizottsági pótválasztások, hogy a közben megürült helyek — törvény szerint — betöltesseken. Ezúttal csak Szentesen lesz pótválasztás, az I. és III. alválasztókerületben, az elhunyt Filó Tihamér dr. és Patáki József helyére. Az első alválasztókerület a vármegyei közgyűlési termében, a III. kerület a csongrádmegyei gazd. egyesület hivatalos helyiségében szavaz. A hivatalos hatósági előintézkedések e pótválasztásokra már megtörténtek, a választásnak a szokott módon való meghirdetésével a virilis választott megyebizottsági tagok névsorának nyilvános kifüggesztésével.

— **Az államépítési hivatal új főnöke:** Kruspér Pal kir. főmérnök már elfoglalta Szegeden a hivatalát s a hét folyamán Szentesen is járt, részint azért, hogy itt a vármegyén bemutatkozzék, részint pedig, hogy szemlét tartson az itteni útbiztosí hivatalban.

— **Ánkett a szociálizmus ügyében.** A vármegyei közigazgatási bizottság, egyik legutóbb tartott gyűléséből egy szűkebb körű bizottságot küldött ki azzal az útatással, hogy magát a vármegyéből tetszése szerint kiegészítvén, a gazdák és munkások bevonásával tegye a megyei munkáskérdést beható tanulmány tárgyává és ennek alapján készít-

sen el egy tervezetet arra nézve, miként vélné a mutatózó bajt orvosolhatónak, — mely tervezetet aztán, javaslat formájában a törvényhatósági bizottság közgyűlése elé terjesztenék. A kiküldött bizottság a szóban levő ánkettét már a közel jövőben meg fogja tartani; meghívják az értekezletre az uradalmak főbb tisztjeit, a gazdaközönség köréből a vármegye minden járásában a tekintélyesebbeket s aztán a járási főszolgabírákat és Szentes polgármesterét, — ez utóbbiakat azzal, hogy járásából mindenki hívjon meg magaval az értekezleten való megjelenésre 2—2 munkást. Végül részt fognak venni az értekezleten a gazd. egyesület kiküldöttjei is.

— **Felfüggesztett mentelmi jog.** A képviselőház folyó hó 3-ki gyűlésén több képviselő mentelmi jogának felfüggesztése ügyét tárgyalta és ezen közben Sima Ferencnek két ügyben fűggesztette fel a mentelmi jogát. Az egyik esetben párviald vétségéért, a másik esetben hamis vádaskodás és nyilvános becsületsértés vétségéért kérte a bíróság Sima kiadását, hogy ellene a bűnfenyítő eljárást megindíthassák.

— **Egyleti élet.** A polgári olvasókör ma délután 2 órakor rendkívüli közgyűlést tart a saját helyiségében. Az ezen gyűlésen való minél tömegesebb megjelenésre annyival inkább felhívjuk a kortágokat, merthogy itt fog az elnökség és választmány beszámolója a kör házán eszközölt nagyobb arányú változtatásokról és előterjesztést tenni az atalakítások költségeinek miként leendő fedezése tárgyában.

— **Az új vendéglő falegyszünnep.** Ősi szokása a kőműves iparosságnak, hogy mikor az új épület falrakészében elérték a felső perem magasságát, ennek öröme falcgyen, vagy bokréta-ünnepet tartanak. Mint már lapunk előző számban megirtuk, — az új vendéglő építési vállalatának munkásai ma tartják meg ezt a szép ünnepet, alkalmi felköszöntő elszavalásával és nagy áldomás-ivással. A bokréta-ünnep délelőtt fél 11 órakor lesz és bizonyára nagy közönséget fog vonzani az új épülethez.

— **Új adótárnok.** Szentesre, a királyi adóhivatalhoz — mint értesülünk — Antai Endrét helyezték át adótárnoknak, aki eddig hasonló minőségben a gömlicbányai kir. adóhivatalnál volt. Az új adótárnok néhány nap múlva már el is foglalja itteni állását.

— **Elhagyott sir.** Halottak napja egy meghatározott tartalmú levelet hozott a szerkesztőségünknek. Az a csongrádmegyei kisiszemie alnévben rejtéző úrnő írta, kitől már annyi jelét tapasztaltuk a jótékonyágnak és akitől a csongrádmegyei nők milleniumi dísz-zászlójának az eszméje is eredt. A levélhez egy korona pénzküldeményt csatolva s az írónője a levélnek, felajánlva azon, milyen elhagyottat, elhanyagolt és besüppedt állapotban találta halottak estéjén, a temetőben a néhai való Reinhold polg. leányiskolai tanár sírját, arra kér benünket, hogy a derék tanár emléke iránt való kegyeletből, ki neki is tanítója volt, tegyük meg azt és fordítsuk valamiképpen az ő szerény adományát, melyhez talán egy kis nyílt felhívás folytán még többen is hozzá fognak járulni, a sír felhantoltatására és jókarba hozására. Mi készséggel megfelelünk ugyan ennek a kívánságnak; az egy koronát azonban — részünkről — kevésnek tartjuk. Így csak arra vállalkozhatunk, hogy ha a jelzett célra nálunk megfelelő összeg gyűlik össze, rendeltetésének fogjuk átadni, ha nem: kénytelenek leszünk azt a beküldőhöz visszaszármaztatni.

— **Rabiátus mészáros cimen irtuk meg** lapunk előző számban, hogy Decső Balint IV. tized 281. sz. alatt lakó mészáros a

f. hó 2-án este kiverte és megrugdosta volna a mérsárszékekben unokáját kereső B á r k a i Andrásné. Ez az eset feljelentés folytán a rendőrkapitányságnál van ugyan és ott kell, hogy valamiképen elintézzést nyerjen. Azonban a nevezett mérsáros szerkesztőségünkben megjelenvén, egészen máskép adja elő ezt a dolgot és kértére szívesen adunk helyet az ő magyarázatának. E szerint a B á r k a i né unokája a 8 éves kis Sebők-fü egyike azoknak az apró iskolakerülő kujonoknak, akik Szentesen 3—4 en egy-egy társaságba verődve, a piacon elődnek ügyes csempészekből és — bár szülei élnek, hajléktalan bódóragnak a városban. A fiú különben soha Dezsőék né nem hált s az igaz, hogy B á r k a i né ennek dacára is a f. hó 2-án este ott kereste, sőt mikor Dezső azt felelte kérdésére, hogy déliótt látta a gyereket a piacon csavarogni, neheztelően mordult rá az öreg asszony, hogy miért nem csipte el és verte meg alaposan; az is igaz, hogy mikor ő ez ellen tiltakozott az öreg asszony őt arcul legyintette bosszúságában; de aztán biz elutott Barkainé s így ő, ha akarta volna se verhetette volna meg.

— **Uj ügyvéd.** A l b e r t é n y i Adolf dr. városunk szülőtte, pár hét előtt sikeresen letette az ügyvédi vizsgát és — mint ügyvéd is ithon szándékozik gyakorlatot folytatni.

— **A csongrádmegyei tört. és régészeti társulat** múzeuma, mint bennünk értesítene, a mai naptól vasárnaponként délután 2—5 óra közt ismét nyitva áll a közönségnek. E hírrel kapcsolatosan említjük meg, hogy a múzeum az utóbbi időben 100 drb tengeri állatból, kagylókból, korallok stb. ből álló szép gyűjteménnyel gazdagodott.

— **Sajtórendőri vétség.** H e g y i Antal, az Úrnak e derék (?) szolgálja ügyében, pedig bizony a papi szolgálat mellett sok van ilyen, — azzal mulatja magát, hogy denunciat. Így denunciat a szegedi kir. ügyészségnél a Cs on g r á d i L a p kiadóját, W e i s z Markot is, hogy — bár biztosítéka nincs és így lapja nem politikai újság, mégis politikáznak a hasábjában. A kir. ügyészség a nevezett lapkiadó ellen sajtórendőri vétségért meg is indította az eljárás és ez ügyben a f. hó 2-án lett volna Szegeden a vég tárgyalás, melyet azonban nem tarthattak meg, miután a vádlottat igazolt betegségé megakadályozta a tárgyaláson való megjelenésben.

— **Kaszinótagok figyelmében.** Az új és kimerítő kaszinói könyvtári könyvjegyzék és kiviteli könyvcske elkészülvén, mostantól rendelkezésére áll a könyvtárt igénybe venni kívánóknak. E körülményre azzal hívjuk fel a kaszinótagok szives figyelmét, hogy az új könyvcskének a könyvcske idején, szerdán és szombaton válthatók ki a könyvtárostól és hogy azok árát a választmány darabonként 20 krban állapította meg.

— **Vásár.** Makón a f. hó 13, 14 és 15-én lesz az idei őszi országos vásár megkintettel, melyre — a sertésveszre való tekintettel — tilos a sertésfelhajtás.

— **Magyar historikus a királynán.** C s u d a y Jenő dr. egyetemi magántanár, premontrei kanonok a király legutóbbi budapesti tartózkodása alkalmával kihallgatáson volt s ez alkalommal átgyújtotta ő felségének »M a g y a r o r s z á g t ö r t é n e t e « című munkájának — melyről irodalmi rovatunkban mi is megemlékeztünk — diszkutációs példányát. A király igen szívesen fogadta az ismert történettudós ajándékát s több ízben megköszönve kijelentette, hogy a munkát kézikönyvtárában fogja elhelyezni.

* **Azon t hlyegek,** kik meglepő olcsó, de mégis szép és jó selyem, mosó — és gyapjú szöveteket, — melyek karácsonyi ajándékkul is igen alkalmasak — óhajtanak vásárolni; kérjék W e i n e r Mátyas divatruházanak (Bpest, Andrassy-út 3.) különösen ezen célra összejelöltött mintagyűjteményét, melyet ingyen és bérmentve küld meg.

* **Szomorú — de igaz,** hogy öltözékeinkre nagyobb gondot fordítunk mint e g é s z s é g é n k r e. Ha ruháinkon a legparányibb szakadékok észlelünk, sietünk azt legott eltüntetni, nehogy nagyobbodjék, de ha ez testi egészségünkönél az eset, szamba se vesszük. Egy kis köhögés, fűfűjás, emésztési zavarok stb. mit tesz az? Úgyet se vetünk rá. Hat ez v e t k e s k ö n n y e l m ű s é g, mely később keservesen megbosszulja magát rajtunk, mert baj keletkezik, ha kellő intézkedés nincsen kéznél. A legtöbb betegség kútforrása a g y o m o r r e n d e t l e n m ű k ö d é s e, a mit — idejekorán használva, Egger kellemes ízű S o d a p a s z t i l l á j a csakhamar beszüntet (1 doboz ára 30 kr.) **A tüdő, torok és mellbajok köhögéssel, rekedtséggel s elnyálkásodással kezdődnek.** Egger kitűnő ízű M e l l p a s z t i l l á j a megvő bennünket a bajtól teljes bizonyossággal. (1 doboz 50 kr. és 1 ft. Próbadoz 25 kr.) Minden gyógyszer-tárban kaphatók. Főraktár: Nádorgyógyászter. Dr. Egger Leó és Egger J. Budapest, Váci-körút 21.

* **Pinóli** a neve egy ujjonnan feltalált szernek, mely kitűnő óvószerek bizonyult nedvesség, vienyősség, gombák és penészképződés ellen, valamint hogy a legnagyobb fedőképességgel és tartóssággal bír mint alpozó anyag, mésszel vagy földfejtékekkel való keverésnél. Végül csalhatatlan féregirtószerek bizonyult a P i n ó l i. Minthogy továbbá ez az új szer mérge mentes, nem maró, nem túszelvényes, szintelen és szagtalan és alkalmazásában is tiszta és kényelmes, — valószínű, hogy rövid időn nélkülözhetlen lesz minden nagyobb háztartásban. Beszerezhető a Brenner báró-fele Pinól-gyárból Galfarnban, Bécs mellett, (Raktár: Bécs I. Hoher Markt 3.) ¼ kilós pléh dobozokban 45 kr és 4 kilós postacsomagban 3 frt 20 krért. Az új találmányok bécsi és velencei kiállításán a »P i n ó l i « az arany érmmel tüntették ki.

Még egy dorosmai hamisító.

Csak a napokban tárgyalta a szegedi bünyfenítő törvényszék a T á r n o k Ferenc és társai, dorosmai zugírások monstre-bűnpörét, a már megint egy hamisító került onnét a vádlottak padjára, közokirat-hamisítás miatt.

Ugy látszik, hogy Dorosmán a közokirathamisítás nagyon gyakorta fordul elő, s ami mélyen elszomorító, éppen a gazdanép körében. A furfangos magyarok persze nem is álmodták, hogy az »e l i g a z i t á s « miatt bajba kerülnek, mert hiszen T á r n o k r ó l vettek példát, aki az ilyesmit sok éven át üzte.

Csinálták is utána a könyvfű lelkiismeretű emberek a hamisításokat; ki tudja, még hány ilyen büntett kerül napvilágra a törvényszék elé Dorosmárol. Ez az eset is szakasztott olyan, mint a Tárnok-félék.

Egyszerű, bekecsben járó magyar a vádlott, G á b o r Mátysának hívják. Az eset úgy történt, hogy J e r n e y Mihálytól kölcsönpenzt akart venni, amely összeget Jerney a földjére tábláztatta volna. Igen ám, de a földre M o l n á r Mária dorosmai lakosának 200 frt évi jარადéka volt betáblázva.

J e r n e y Mihály azt kívánta G á b o r tól, hogy a 250 frtot a M o l n á r Mária évi jარადékát megelőzőleg tábláztassa be a földre a szegedi tekkönyvi törvényszéknel. G á b o r szólott is erről az asszonynak, de az hallani sem akart a dologról, mert félt, hogy a furfangos G á b o r kijátssza.

G á b o r erre »e l i g a z i t o t t a « a dolgot M o l n á r Mária nélkül is, akinek nevében az ő ákóm-bákoimaival irást szerkesztett, amely szerint M o l n á r Mária tanúk előtt megengedi G á b o r Mátysának, hogy a J e r n e y t ő l v e n d ő kölcsönt az

6 évi jარადéka előtt betábláztassa a szegedi tekkönyvi törvényszéknel.

Ezen irás alapján megkapta J e r n e y t ő l a kölcsönt, s azt be is tábláztatta a földjére. M o l n á r Mária, mikor tudomást szerzett a dologról, azonnal feljelentette G á b o r Mátysát, akiről kísült, hogy az irás alatt úgy M o l n á r Mária, mint a t a n ú k neveit ő maga hamisította.

Ezért került a vádlottak padjára. A törvényszék azonban, számos körülmény tekintetbe vételével, s mivel kára a dologból senkinek sem származott s Gábor a kölcsönt ki is fizette, csupán közirathamisítás vétségének minősítette a tettét és nyolc napi fogházra ítélte a vádlottat. Az ítélet jogerős.

Köszönet-nyilvánítás.

Mindazon rokonoknak, jó barátoknak és ismerősöknek, akik Lakos Bálintné Ambros Zsuzsanna halála alkalmából, a f. hó 3-ikj végítészességételen megjelenni és részvétükkel fájdalomukat enyhíteni szívesek voltak, a gyászoló család nevében is ez úton mond hálás köszönetet:

Szentesen, 1897. nov. 5-én

Lakos Bálint.

Irodalom.

Magyarország története. C s u d a y Jenő dr. egyetemi magántanár, premontrei kanonok két kötetes munkája: »M a g y a r o r s z á g t ö r t é n e t e «, második bővített és javított kiadásban jelent meg. C s u d a y professzor munkája nem szoros értelemben vett tankönyv az iskola számára, mert tanulsággal s hasznalóan forgathatja mindenki, aki alapos és világos előadásban akar megismerkedni hazánk s fajunk valóság multjával. Szerző ismeri s fel is használja a legjobb kutatások eredményeit. Kritikája megbízható, fölfogása objektív, előadása világos és plasztikus. Munkájának kiválósságát egyébként legjobban az a körülmény dicséri, hogy nem is nagy idő alatt immár a második kiadásban forog a közönség kezén. Megemlítjük ezúttal, hogy a munka német fordításra karácsonykor hagyja el a sajtót. A két diszes vászonkötésben megjelent mű megrendelhető szerzőnel: Budapest, VIII. József körút 19 sz. alatt, 9 frt 60 krért. Bolti ára 12 frt lesz.

KÖZGAZDASÁG.

Termesszűnk több zabot.

Kezűnkbe véve a gazdasági statisztikai évkönyveket, zabtermelésűnknek illetőleg nem egy meglepő adatot fogunk azokból kiolvashatni. Feltűnő mindenekelőtt az, hogy zabkivitelűnk apadóban, behozatalűnk ellenben emelkedőben van. Mig ugyanis 1882-ben 73000 métermázsza behozattal szemben 934 ezer métermázsát vittűnk ki, vagyis a kivitelű többlet 861 ezer métermázsát tett ki, addig 1894-ben 192 ezer métermázsát hoztűnk be, 837 ezer métermázsza kivittel szemben s így a kivitelű többlet már csak 645 ezer métermázsát tett ki, vagyis a 12 év alatt több mint 200 ezer métermázsza apadást mutat a behozatal és kivitel közötti különbözett.

E körülménynek oka első sorban abban található fel, hogy a beföld ez irányban való szükséglete is, lótenyészésűnk emelkedésével, az állatok intezivebb táplálásával folytonosan fokozódik, de másrészt kétségtelez az is, hogy a zabbal bevett terület apadóban van, bár a természetlagok fokozódnak. Mig ugyanis 1878-ban 1154,726 hektar volt zabbal bevett, addig 1894-ben csak 985,773 hektár, amely idő alatt azonban a hektarokénti átlag-termes 1836 hektoliterrel 2523 hektoliterre emelkedett, s így dacára annak, hogy a be-

vetett illetve learatott terület apadt: az ország összes termése több mint három millió hektoliterrel szaporodott.

Az átlag-termésekét vétekintetbe, a mai magának mondható búza-árak mellett is, a zab nem kevésbé jóvedelmező a búzá-nál, mert holdankint átlag-termése nagyobb a búzánál, s még jóval nagyobb lenne, ha nem a legrosszabb földeket jelölnek ki a zab-termelésre. A statisztika is mutatja, hogy pl. Árva megyében a learatott területnek 5749 zab; következik sorban utána Sáros, Szepes, Maramaros, Beszterce-Naszód, szóval a legszegényebb talaju megyék; de ettől eltekintve is tudvalevő dolog, hogy a magyar gazda többnyire sovány, trágyázatlan, avagy egyáltalán trágyázhatatlan területeken termel zabot, s innét van, hogy a nyugati intenzívebben, jobban művelt talajokkal bíró államokban a zabtermés átlaga sokkalta nagyobb, mint nálunk, olyannira, hogy adataik bennünket egészen meglepnek. Így pl. Németalföldön terem hektaronként (1 kat. hold 0.576 hektár) átlag 39.66, Belgiumban 25.76, Angolországban 34.52, Dániában 27.09, Németországban 25.37, Franciaországban 22.62, Amerikai Egyes. Államokban 22.31, Magyarországon 20.01 hektoliter 10 évi átlagban. Latható tehát ezen kimutatásból, hogy Belgiumban csaknem kétszer akkora a zab átlagos termése mint nálunk, a miből az következik, hogy nemcsak a zabtermelésre szánt területet kellene nagyobbítani, de módunkban volna a termés-átlagokat is igen jelentékenyen fokozni, ha a trágyázással visszaadnók mindazt talajunknak, amit attól elvontunk.

Ezt elérendő, nem volna megengedhető, hogy valamely talaj csak minden 6-8 évben trágyazzassék, hanem minden esetre harmad-, negyedevenként. Ha eléendő nagy az állomány, úgy az alföldön ezt még is lehet tenni; sajnos azonban, a felvidéken ez sok helyt nagy nehézségbe ütközik, mert ott a zabföldök a legmagasabban fekvő szántókat szottak kijelölni, ahová a trágyát felvinni nagyon is nagy megerőltetésbe kerül az igas erőnek. Inkább meg kell azonban az igát erőltetni, sem hogy holdankint csak 4-5 mm. zabtermést arassunk, mert ilyen szegénytelen kicsi termések még a szántásra fordított munkát sem fizetik meg.

Ha a trágya-mennyiség nem volna eléendő, szuperfoszfáttal kell segíteni a dolgot, a melyből egy — egész másfél métermagzat hűntven ék kat. holdankint, a termést jelentékenyen fokozhatja egyes esetekben, különösen ha kevés chilisálsót is alkalmazunk fejtrágya kétszeresre is.

Ha országsgazte nagyobb területen termesztenék zab, ennek kétségtelenül az az előnye is megvolna, hogy a búzával bevett terület valószínűleg, ha nem is sokkal, de valamivel csökkenne, s így az ország búza-termésfőlisége apadna.

Gabonatársde. (Bpest, nov. 7.) A külföldi piacok tartós lanyha jegyzései a kész-árúzetben is csendesebbé tették a hangu-otot. B ú z a t ma mérsékelten kínáltak. de a mennyiben a kereslet is gyengének mutatkozott, az iranyzat nyugodt volt, az árk mintegy 20.000 mmaza forgalom mellett változatlanok maradtak és csupan a silany minőségek voltak cihanyagolva. Idegen bú z a ma is került forgalomba, így oláh-búzat 72 és 725 kilos minőségekben 9.50—10.10 frtg fizettek. R o z s o t gyengén kerestek és hely-beli paritásban 8.35—8.45 frton kelt el néhány waggonrakomány. A r p á b a n szintén gyenge a forgalom és az árak változatlanok. Z a b 5 waggon napi forgalom mellett 6.25—6.55 frtg fiztetetett. T e n g e r i csökkent érdeklődéssel artarto maradt. A forgalom csak mérsékel volt és változalanul a tegnapi 4.55—5.10 frtos árakat fizették.

Népesítés mozgalom.

(1897 okt. 30-tól november 6 ig.)

Születtek: Kadancz János, Somodi Lajos, Kovács Balint, Veres Erzsébet, Vas József, Kormos Sándor Balint, Molnar János, Berezyvai Lajos, Székely József, Kis Sándor, Váradi

Erzsébet Ilona Julianna, Poszorák Etelka, Komár Karolina, Pásztor Imre, Csillag Ilona, Szőke Anna Rozália, Faragó István, Faragó halva született fiú (ikrek), Mucsi Maria, Martók Péter.

Bihaltak: Schira Mihály 38 éves, hasi-hagymáz. Pataki Mária 58 éves, agyszélhü-dés. Fülöp Janos 3 napos, születési gyenge-ség. Gágyor Antal 4 hónapos, gégelob. Amb-rus Zsuzsanna 74 éves, agyszélhüvés. Rideg Sándor 6 éves, pyaemia. Gombos Erzsébet 37 éves, öngyilkosság lövéssel. Sipos István 5 napos, születési gyengeség. Komár Karo-lina 1 napos, születési gyengeség. Papp Józ-sef 77 éves, végelgyengülés. Orosz Miklós 38 éves, tüdővész.

Házasságra léptek: Gránicz Imre D. Mészáros Rozáliával, Faragó Imre Földi Bor-balán, Dékány József Szilagy Eszterrel, Vida József Bimbó Rozáliával, Lakos Balint Erdé-lyi Juliánnal, Biki Imre Csikós Eszterrel.

Vasúti menetrend.

(Ervényes 1897. május 1-től.)

H.-M.-Vásárhely—Szolnok.

Vásárhelyről indul 7 óra 40 perccel, 6 óra 07 p. délután és 8 óra 10 p. este. Mindszentről indul 8 óra 47 p. reggel, 5 óra 08 p. délután és 9 óra 17 p. éjjel. Szegvárról indul 9 óra 10 p. délelőtt, 5 óra 30 p. délután és 9 óra 40 p. éjjel. Szentesre érkezik 9 óra 30 p. délelőtt, 5 ó. 49 p. délután és 10 óraor éjjel. Szentesről indul 6 óra 05 p. reggel, 11 óra 30 p. délelőtt és 6 óra 09 p. este. Tökérről indul 6 óra 39 p. reggel, 12 óra 06 p. délután és 6 óra 41 p. este. Kun-Szent-Mártonból indul 7 óra 21 p. reggel, 12 óra 49 p. délután és 7 óra 27 p. este. Tisza-Földváról indul 8 óra 11 p. reggel, 1 óra 43 p. délután és 8 óra 14 p. este. Pusztá-Tenyéről indul 9 óra 17 p. délelőtt, 2 óra 55 p. délután és 9 óra 20 p. éjjel. Szolnokra érkezik 10 óraor délelőtt, 3 óra 44 p. délután és 10 óra 06 p. éjjel.

Szolnok—H.-M.-Vásárhely.

Szolnokról indul 3 óra 55 perccor éjjel, 11 óra 49 p. délelőtt és 4 óra 48 p. délután. Pusztá-Tenyéről indul 4 óra 47 p. éjjel, 12 óra 35 p. délután és 5 óra 26 p. délután. Tisza-Földváról indul 6 11 p. reggel, 1 óra 54 p. délután és 6 óra 42 p. este. Kun-Szent-Mártonról indul 7 óra 10 p. reggel, 2 óra 50 délután és 7 óra 22 p. este. Tökérről indul 7 óra 41 p. reggel, 3 óra 22 p. délután és 8 óraor este. Szentesre érkezik 8 óra 15 p. reggel, 3 óra 53 p. délután és 8 óra 30 p. este. Szentesről indul 4 óra 50 p. éjjel, 8 óra 45 p. reggel és 5 óraor délután. Szegvárról indul 5 óra 13 p. reggel, 9 óra 09 p. délelőtt és 5 óra 32 p. délután. Mindszentről indul 5 óra 48 p. reggel, 9 óra 45 p. délelőtt és 6 óra 08 p. este. Vásárhelyre érkezik 6 óra 40 p. reggel, 10 óra 37 p. délelőtt és 7 óraor este.

Szolnok—Budapest.

Szolnokról indul 2 ó. 24 p., 2 ó. 37 p. éjjel, 5 óra- kor, 8 óra 39 p. reggel, 3 óra 35 p., 4 óra 43 p. délután. Budapestre érkezik 5 óra 45 p., 7 óraor, 9 óra 15 p. reggel, 12 ó. délbe, 6 óra 20 p., 6 óra 10 percc este.

Budapest—Szolnok.

Budapestről indul 8 óra 20 p., 9 óra 40 p. reggel, 2 óra 15 p., 5 óra 45 p. délután, 7 ó. 5 p. este, 11 óraor éjjel. Szolnokra érkezik 11 óra 21 p. délelőtt, 12 óra 21 p. délután, 6 óra 52 p., 9 óra 02 p., 10 óra 13 p este, 3 óraor éjjel.

Szeged—B.-Csaba.

Szegedről indul 3 ó 45 p. éjjel, 5 óra 55 p. reggel, 10 óra 25 p. délelőtt, 3 óraor délután, 6 óra 40 p. este. Algyőrről indul 4 óra 03 p. éjjel, 6 óra 23 reggel, 10 óra 39 p. délelőtt, 3 óra 14 p. délután, 7 óra 06 p. este.

Vásárhelyre érkezik 4 óra 39 p. éjjel, 6 ó. 59 p. reggel, 11 óraor délelőtt, 3 ó. 46 p. délután, 7 óra 50 p. este.

Vásárhelyről indul 4 óra 44 p. éjjel, 11 óra 04 p. délelőtt, 7 óra 57 p. este.

Oroszházról indul 5 óra 39 p. reggel, 11 óra 54 p. délelőtt, 9 óra 38 p. éjjel.

B.-Csabára érkezik 6 óra 36 reggel, 12 óra 49 p. délután, 11 óra 10 p. éjjel.

B.-Csaba—Szeged.

B.-Csabáról indul 4 óra 42 p. éjjel, 2 óra 10 p. délután, 7 óra 22 p. este.

Oroszházról indul 5 óra 48 p. reggel, 3 óra 10 p. délután, 8 óra 32 p. este.

Vásárhelyre érkezik 6 óra 53 p. reggel, 3 óra 55 p. délután, 9 óra 21 p. éjjel.

Vásárhelyről indul 7 óraor reggel, 11 óra 01 p. delelőtt, 4 óraor délután, 7 óra 51 p., 9 óra 26 p. este.

Algyőrről indul 7 óra 38 p. reggel, 11 ó. 33 p. délelőtt, 4 óra 22 p. délután, 8 óra 33 p., 10 ó. 02 p. éjjel.

Szegedre érkezik 7 óra 55 p. reggel, 11 ó. 46 p. délelőtt, 4 óra 35 p. délután, 8 óra 56 p., 10 ó. 20 p. éjjel.

Nyitltér.

Egy kitünően képzett, nagy gyakorlati jártassággal bíró és több nagy nevelő intézetben működött

Zongoratanitónő készséggel vállalkozik zeneoktatás adá-sára.

Czím: **Retty Mártha, III. tized. özv. Sarkady Nagy Mihályné** úri-útcái házánál.

Laptulajonos és felelős-szerkesztő: **Dr. MATÉFFY FERENC.**
Társ-szerkesztő: **BÁNFALVI LAJOS.**

Valódi porosz kőszén 1.40 kr.
Légszesz koaksz 2.40 „

Kronstein József kereskedésében Kossuth-úca, Oblat féle ház sarkán. 2—1

Disznótor

holnap hétfőn f. hó 8-án, az éttermi és saletti helyiségekben disznótor tartatik.

1 teríték ára 60 kr.

a vacsora áll: **kolbász és hurka töltött káposztával, tu-rós lepény** és egy fél liter ki-tűnő minőségű **karcos.**

A n. é. közönség pártfogását kérve, maradtam

kiváló tisztelettel.

Kass Béla.

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller
Liniment. Capsici comp.

Ezen hármeves háziész ellenállt az idő megrövidülésének, mert már több mint 27 év óta megbízható, fájdalomszillá-pító befűzöléként alkalmazatik küszvényél, oszonnal, tég-szagatatlan és megkülönböztetés nélküli az orvosok által be-dőrszölé-sokra is mindig gyakkorban rendelkeztek. A valódi Horgony-Pain-Expeller gyakkorta Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szor, hanem igazi népszerű háziész, melynek egy-háztartásnál sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegben kint árban megkell mindon gyógyszeráriának kész-letlen van; forráktár: **Török József** gyógyszer-szerésnél Budapestben. Bevásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert több kisébértékű liniment van forgalomban, ki nem akar megkáro-sodni, az mindon egyes áttegét „Horgony” vevé-ségy és Richter-egyszerűzés nélkül mint nem va-lódi megvásárolni.

RICHTER & AD. SZABÓ, 48. Kir. útról szállók, RUDOLFT.

Úton igen praktikus. Rövid használat után nélkülözhetetlen.
Egészségügyileg megvizsgálva (Bizonylat, Bécs 1897. júl. 3.)

Száj Kalodont

22-1

legjobb és legolcsóbb Fogtisztítószer.

A száj kiöblítése valamely fog-vagy szájjal magában nem elég a fogak teljes tisztántartásához. Ehhez egy fogtisztító szer használata feltétlenül szükséges.

Mindenütt kapható.

Nyilvános köszönet.

Wilhelm Ferencz gyógyszerész úrnak Neunkirchen-ben, Alsó-Ausztria, a köszvény-és vérsavóellenes vertisztító thea feltalálójának, mely vertisztító hatású csúszos és köszvényes bántalmaknál.

Ha a nyilvánosság elé lépek, ez azért történik, mert először is kötelességemnek tartom Wilhelm gyógyszerész úrnak Neunkirchen-ben, legbensőbb köszönetemet kifejezni ama jó szolgálatért, mellyel fájdalmas köszvénybajomban vertisztító thea-t adott, aztán meg, hogy másik figyelmét is felhívjam e kúttinó theára, kik hasonló fájdalmas bajban szenvednek. Nem vagyok képes kifejezni, mily kínos fájdalmat éreztem 3 éven át minden tagomban s amelyektől sem gyógyszerék, sem a Bécs melletti Badon kénus fürdői használata által szabadulni képes nem voltam. Álmítlan forgatódólam ágyamban hosszú éjszakákon, étvégáram feltűnően megfogott, arcom beesselt és erőm rohamosan fogytunk. A fentemlített thea 4 heti használata folytán nemcsak, hogy teljesen megszabadultam fájdalmamtól, de sőt állapotom egészen megjavult, bár 6 hete már, hogy a theát nem iszom. Színdár meggyőződésem, hogy bárki fogja — az enyémhez hasonló bajban a theát használni, épp úgy fogja áldani annak feltalálóját, Wilhelm Ferencz gyógyszerész urat.

kütnő tisztelettel:
Butsch n. Streiffeld főrné özv. főhadnagyne.

12-4

Dr. Högyes korszakos találmánya.

Asbest-talpbélés.

Nincs borkeményedés!
Nincs lábizzadás!
Nincs megfűlés!
Nincs semmifele lábbaj!

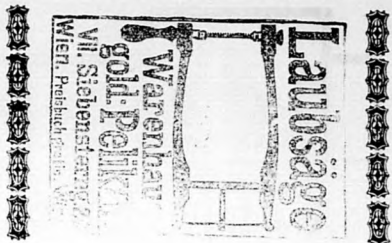
Követeljük az
Asbest-talpbélést
cipészeseinktől

Felnőtteknek 35-45 ft. 1.20

Gyermekeknek 20-34 ft. .60

Dr. Högyes találmányát szabadalom védi minden országban. — Bőveiből felvilágosítást készpénzzel adunk.

Az „Első magyar asbestárú-gyár”
Budapest, VI. ker. Sziv. utca 18. szám.
Kizárólagos elárúsítók Szentesen: Krausz M. utóda és Bányai József utóda czegek. 17-4

A NAGY KRACH.

New-York és London nem kímélték az európai szárazföldet sem és ennélfogva 'egy nagy ezüstárú-gyár kénytelen teljes készletét a munkadíjak csekély fejeében eladni. En lettem felhalmozva ezen üzlet lebonnyolításával. Tehát 6 ft. 60 kr. beküldése ellenében alant jegyzett tárgyakat küldöm és pedig: 6 drb. legfin. asztali kés valódi angol pengével,
6 drb. amerikai szab. ezüstvilla 1 drból
6 drb. amerikai szab. ezüst evőkanál,
12 drb. amerikai szab. ezüst kávéskanál,
1 drb. amerikai szab. ezüst levesm.-kanál
1 drb. amerikai szab. ezüst tejim.-kanál
2 drb. amerikai szab. ezüst tojástartó,
6 drb. angol Viktória alsótálcá.
2 darab pompás gyertyatartó,
1 darab thea-szűrő,
1 darab legfinomabb cukorszóró,

4-4 drb. összesen 6 ft. 60 kr.
Fenti 4-4 drb. ezeltől 40 frba került és most csekély 6 ft. 60 kr-ért kapható. — Az amerikai szabadalm. ezüst minden rétegeiben is fehér fém, mely ezüstfénnyel, jótállás mellett, 25 évig megtartja. — Hogy ezen hirdetémy nem szédeltetés.

legjobban bizonyítja az, hogy a kinek az áru meg nem felel, annak kötelezem magamat itt a nyilvánosság előtt arra, hogy minden kifogás nélkül az ősziget visszaterítsem, ennélfogva senkise mulassza el az előnyös alkalmat ezen díszkészet beszerzésére, mely különösen alkalmas mint pompás lakadalmi és alkalmi ajándék, valamint minden jobb háztartás részére.

Kapható egyedül csak
HIRSCHBERG A-nál
az egyesült amerikai szabadalm. ezüst-gyárak főigénykéségénél Bécs, II. 3. Rembrandtstrasse 19. 22 Telefon sz 7114.

Szétküldés a vidékre utánvált vagy az összeg előleges beküldése mellett. Fizetendő hozzá 10 kr. Csupán a melletti végjegyzettel valódi (Egészségi) Elismerési kivonat.

Az első küldeménynyel teljesen megvagyok elégedve; kérek még egy készletet. Majorosy János kanonok, Kalocsa.

Küldeményt megkaptam, nagyon kielégít; még egyszer kérek 4 6 ft. 60 kros küldeményt. BARÓ Bánffy 5 excellenciája, Kolozsvár.

Küldeményt megkaptam, és nagyon meg vagyok elégedve; kérek ismét egy olyat küldeni. Keresztes Sándor, főszolgabíró, Bozovics. 7-3

STOWASSER J.

cs. kir. ud. hangszergyáros, tökéletesbített Tárogató feltalálója
Budapest, II. Lánchíd-utóza 5.

Hegedűk vonóval	3 frtól	200 frtig.
Gordonkák	8 frtól	100 frtig.
Trombiták	12 frtól	20 frtig.
Fuvolák	2 frtól	60 frtig.

Elpusztíthatatlan, **HARMONIKÁK** 2, 4, 6, 10 forint és feljebb.
erős orgonahangú

Zenélő-művek: INTONA 6 kötményű 4-1
Az összes zenekarok, a cs. és kir. közös hadsereg zenekarainak, színházak és conservatoriumok szállítója.
Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.
Harmonikákról külön árjegyzék kérendő.
Ügynökök keresetnek.

Szépe Jánosné Sarkadi Nagy Lidia tulajdonát tevő bogárközbeli ház eladó. Alku köthető alulírott nál.
Dr. Polacsek Albert.

53. fg. sz.
1897.

Értesítés.

Alulírott főgondnok felhívom a szentesi ev. ref. egyház adófizető tagjait, hogy egyházi adóiknak I. évi november hó 15-ik napjáig leendő befizetésével igyekezzenek, mert azontúl tőlük kamatok és végrehajtási költségek is fognak szedetni.

Szentes, 1897. október hó 30.

Dr. Lakos Imre.
h. főgondnok.

2-3

Elsőrangú hazai gyártmány.

Pontos cím: 12-2

Gözcseplők

ELSŐ MAGYAR

Gazdasági gépgyár

Részvénytársulat. **BUDAPEST.**

Magyarország legnagyobb és egyedüli gazdasági gépgyára mely a gazdálkodáshoz szükséges összes gazdasági gépeket gyártja.

Rendelések megtétele előtt kérjük minden szakbavágó kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni.

Részletes árjegyzékkel és szakszerű felvilágosítással díjmentesen szolgálunk.

Szecsavágók. Morzsolók.

LEGOLCSÓBB KÖNYVNYOMDA

A

„SZENTES és VIDEKE” KÖNYVNYOMDÁJA!

FOLYÓIRATOK
KÖNYVEK
ZARMÉRLECEK

KÖRLEVELEK
KERESKEDŐI
NYOMTATVANYOK

Névjegyek
közönséges — — 50 kintél
aranyzegélyű — — 1 fittal
saffián 100 darab

Keresztelői
Ejegyzési kártyák
1200 kintélben

RAKTÁRON:
ÜGYVENY
NYOMTATVANYOK
KÖTELEZVÉNYEK
ADÓINTÓ
CZÉDULÁK
JUTANYOS ARBAN

SZÁMLÁK
LEVÉLPAPIROK ES
BORITÉKOK
LEGYZÉKEK
VONALOZOTT
ÜZLETKÖNYVEK
RENDELÉS SZERINT

„SZENTES és VIDEKE”

SZERKESZTŐSÉGE ES HIRLAPKIADÓHIVATALA
(SONNENFELD SÁMUEL UR HÁZÁBAN) I. T. 306. SZ.

ELŐFIZETÉSEKET ELFOGAD — HIRDETÉSEKET VALAMINT NYILTTÉRI KÖZLEMÉNYEKET
A LEGJUTÁNYOSABBAN SZÁMIT FEL.